

بهار کتاب

«بهار کتاب» عنوانی است که سال‌ها قبل رهبر حکیم انقلاب برای توصیف نمایشگاه کتاب تهران به کار بردند: «یامی را که نمایشگاه کتاب در تهران برگزار می‌شود، به نظر بنده باید «بهار کتاب» نامید، زیرا کتاب حقیقتاً مطرح می‌شود و گروه‌های زیادی از مردم - بویژه جوانان - سراغ کتاب‌فروش‌ها می‌روند. یعنی کتاب‌فروش‌ها، فروش خوبی از این جهت دارند و کتاب هم واقعاً به دست مردم علاقه‌مند می‌رسد». اگر چه در ادامه تأکید کردند: «البته سلیقه و توقع من این است که ما در طول ۳۶۰ یا ۳۶۵ روز سال، هر روز به قدر یک روز این نمایشگاه، فروش کتاب در کشور داشته باشیم. دل من این را می‌خواهد. اگر چنین هم شود، زیاد نیست؛ چون کشور ما کشوری متدمن و دارای تاریخ و فرهنگ است. کشور ما مثل برخی ممالک دنیا نیست که گذشته پر بار و تاریخ و فرهنگ نداشته باشد، لذا در کشور ما اگر مردم ۱۰ برابر آنچه هم آمار اعلام می‌کنند، کتاب بخوانند، خیلی زیاد نخواهد بود و دور از توقع نیست». (۱۳۷۵/۲/۲۲)

تمدن و فرهنگ ریشه دار ایرانی در درازنای تاریخ با کتاب گره خورده است و چه رنج‌ها و سعی‌ها و کوشش‌هایی نیاکان ما برای تهیه و تألیف کتاب، فهم کتاب و تدریس آن کشیده‌اند. نه تنها تألیف کتاب، بلکه ترجمه کتاب نیز سابقه‌ای بس دور در فرهنگ ایرانی دارد. گوئی نیاکان ما عطش سیری ناپذیری در فراگیری علم داشتند؛ عطشی که متأسفانه آنطور که باید و شاید دیگر در جامعه ما دیده نمی‌شود؛ مطلبی که بارها و بارها رهبر معظم انقلاب به آن اشاره کرده‌اند. به عنوان مثال در دیدار معلمان و اساتید خراسان شمالی فرمودند: «در جامعه ما بی‌اعتنایی به کتاب وجود دارد. گاهی آدم می‌بیند در تلویزیون از این و آن سوال می‌کنند؛ آقا شما چند ساعت در شبانه‌روز مطالعه می‌کنید، یا چقدر وقت کتابخوانی دارید؟ یکی می‌گوید ۵ دقیقه، یکی می‌گوید نیم ساعت! انسان تعجب می‌کند. ما باید جوانان را به کتابخوانی عادت دهیم. کودکان

را به کتابخوانی عادت دهیم که این تا آخر عمر همراهشان خواهد بود. کتابخوانی در سنین بنده - که البته بنده چند برابر جوان‌ها کتاب می‌خوانم - غالباً تأثیرش به مراتب کمتر است از کتابخوانی در سنین جوان‌ها و شما عزیزانی که اینجا حضور دارید. آنچه همیشه برای انسان می‌ماند، کتابخوانی در سنین پایین است. جوانان شما، کودکان شما هر چه می‌خوانند، کتاب بخوانند؛ در فنون مختلف، در راه‌های مختلف، مطلبی یاد بگیرند. البته از هزینه‌گر دی در محیط کتاب هم باید پرهیز کرد، منتها این مساله بعدی است؛ مساله اول این است که یاد بگیرند، عادت کنند به اینکه اصلاً به کتاب مراجعه کنند، کتاب نگاه کنند. البته باید دستگاه‌ها مراقب باشند، اشخاص مواظب باشند، هدایت کنند به کتاب خوب؛ که با کتاب بد، عمر ضایع نشود».

شاید ظهور و گسترش فضای مجازی و محتوای سمعی - بصری از دلایل مهم کاهش اشتیاق مردم به کتاب باشد اما این را باید دانست که کتاب، هیچ جایگزینی نخواهد داشت. مطلبی که حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای درباره آن فرموده‌اند: «هر چه ما پیش برویم، احتیاج ما به کتاب بیشتر خواهد شد. اینکه کسی تصور کند با پدید آمدن وسایل ارتباط جمعی جدید و نوظهور، کتاب منزوی خواهد شد، خطاست. کتاب روزبه‌روز در جامعه بشری اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. ابزارهای نوظهور مهم‌ترین هنرشان این است که مضمون کتاب‌ها و محتوای کتاب‌ها و خود کتاب‌ها را راحت و آسان منتقل کنند. جای کتاب را هیچ چیز نمی‌گیرد».

به هر ترتیب شایسته است مسئولان فرهنگی بیش از پیش به مساله کتاب و نهضت کتابخوانی اهمیت بدهند و سعی کنند این فرهنگ متعالی را از دوره کودکی در روان شهروندان ایرانی نهادینه کنند که قطعاً در آینده برکات و ثمرات آن در همه ابعاد قابل رؤیت و مشاهده خواهد بود.

